

**Rada pre umenie vo verejnom priestore mesta Trenčín pri Útvare územného
plánovania mesta Trenčín**

ZÁPISNICA

zo zasadnutia Rady, ktoré sa konalo 24. apríla 2025 o 10.00 hod. v zasadacej miestnosti Útvoru
územného plánovania Mestského úradu v Trenčíne (č. dv. 306) na Farskej ulici 10.

Prítomní (osobne):

1. Mag. phil. Omar Mirza (predseda Rady, mestský kurátor)
2. Ing. arch. Adriana Mlynčeková, PhD. (členka za mesto Trenčín)
3. Ing. arch. Hana Laššová (členka za Európske hlavné mesto kultúry Trenčín 2026)
4. Ing. arch. Alexander Topilin (nezávislý expert z oblasti architektúry)
5. doc. Mgr. art. Michala Lipková, ArtD. (nezávislá expertka z oblasti dizajnu)

Prítomní (online):

6. Mgr. Sabina Jankovičová, ArtD. (nezávislá expertka z oblasti dejín a teórie umenia)

Neprítomní (ospravedlnení):

7. prof. Ilona Németh, DLA (nezávislá expertka z oblasti vizuálneho umenia)

Program:

1. Otvorenie zasadnutia.
2. Oprava nedostatkov vzniknutých pri komplexnej oprave sochy *Márne čakanie* (autor: Vojtech Matušinec, rok: 1968, materiál: epoxid), ktorú v novembri 2024 vykonal I. Mosný.
3. Vytvorenie kópie/repliky súsošia *Eliášove ohne* (autor: Ján H. Blicha, rok: 1978, materiál: drevo), ktoré sa nachádza pri Dome smútku na sídlisku Juh.
4. Návrh na premiestnenie busty a pamätnej tabule Karola Pádivého (autor: Igor Mosný, rok: 2008, materiál: bronz) z budovy UNIQA na budovu ZUŠ Karola Pádivého.
5. Nové značenia sôch vo verejnom priestore mesta Trenčín (návrhy a idey).
6. Rôzne a záver.

Bod č. 1: Otvorenie zasadnutia.

Omar Mirza privítal prítomných hostí a členov Rady na inauguračnom stretnutí. V úvode svojho vystúpenia pripomenul hlavné poslanie, úlohy a funkciu Rady pre umenie vo verejnom priestore, ktorá vznikla ako poradný orgán kurátora mesta Trenčín s cieľom koordinovať, podporovať a usmerňovať aktivity súvisiace s umením vo verejnom priestore. Zároveň hostí uviedol do kontextu problematiky umenia vo verejnom priestore Trenčína – poukázal na doterajšie skúsenosti, aktuálne výzvy a potrebu koncepčného prístupu.

Bod č. 2: Oprava nedostatkov vzniknutých pri oprave sochy *Márne čakanie*.

Omar Mirza informoval o rekonštrukcii sochy a o nedostatkoch, ktoré boli po jej realizácii identifikované. Upozornil na viaceré zistené problémy, medzi ktoré patrí nedostatočná modelácia detailov (vlasý), vznik prasklín a nevhodne realizovaná povrchová úprava (farebnosť). Okrem toho poukázal aj na prítomnosť defektu, ktorý však nevznikol v dôsledku samotnej rekonštrukcie – ide o opakované usádzanie vodného kameňa a iných nečistôt v oblasti lona sochy, čo spôsobuje jej vizuálne a materiálové znehodnotenie. Nasledovala diskusia s členstvom Rady.

ZÁVER:

Bolo dohodnuté, že do letných mesiacov sa uskutoční osobné stretnutie s autorom sochy, p. Mosným, za účelom reklamácie zistených nedostatkov. Stretnutie sa má uskutočniť priamo na mieste osadenia sochy, kde budú spoločne prehodené možnosti opravy konkrétnych chýb – predovšetkým úprava modelácie vlasov a revízia povrchovej úpravy diela. Zároveň bude posúdená technická možnosť zamedzenia hromadenia stojatej vody a usádzania sedimentov v oblasti lona sochy, napríklad formou odvodňovacieho riešenia. Na návrh člena Rady, p. Topilina, sa Rada zhodla na potrebe konzultácie s odborníkom – reštaurátorom Jurajom Krajčom, ktorý by mal posúdiť najvhodnejší spôsob realizácie prípadných zásahov.

Bod č. 3: Vytvorenie repliky súsošia *Eliášove ohne*.

Omar Mirza oboznámil členstvo Rady s aktuálnym stavom súsošia, ktoré je vo výrazne poškodenom stave. Uviedol, že vzhľadom na rozsah poškodenia a vysoké finančné náklady spojené s reštaurovaním originálu sa uvažuje o alternatívnom riešení – vytvorení vernej repliky diela. V tejto súvislosti informoval o predbežnej, nezáväznej cenovej ponuke na vyhotovenie repliky, ktorú poskytol p. Peter Baumann z Vysokej školy výtvarných umení. Po prezentácii návrhu nasledovala diskusia členstva Rady, ktorá sa sústredila na technické a koncepčné možnosti realizácie repliky, ako aj na vhodné riešenie uskladnenia originálu v prípade, že by sa pristúpilo k jeho nahradeniu.

ZÁVER:

Rada dospela k záveru, že by sa nemuselo postupovať len striktne cestou hodnovernej repliky založenej na zachovaní pôvodných technologických postupov a použití identických materiálov, ale stálo by za zváženie skúsiť spraviť len tvarovú kópiu. Dôvodom je predpoklad, že už samotné pôvodné vyhotovenie súsošia bolo pravdepodobne kompromisným riešením s ohľadom na použité materiály a konštrukciu. Bolo navrhnuté zistiť možnosti výroby repliky z jedného, resp. čo najmenšieho počtu kusov masívneho dreva (na rozdiel od súčasnej sendvičovej konštrukcie).

Uprednostniť by sa malo trvácnejšie drevo než smrek, pričom sa v pôvodnej dokumentácii dokonca aj spomína dub. Zároveň by sa mala zvážiť taká povrchová úprava, ktorá zabezpečí čo najdlhšiu odolnosť diela voči poveternostným vplyvom. Originál súsošia sa navrhuje deponovať v priestoroch Mestského hospodárstva a správy lesov, vhodne a bezpečne zabalený, aby bol chránený pred ďalšou degradáciou. Ďalšou možnosťou je ponúknuť dielo do zbierky a depozitu Galérie M. A. Bazovského. Tieto návrhy budú predmetom ďalšej komunikácie zo strany mestského kurátora a spomínaných organizácií.

Bod č. 4: Návrh na premiestnenie busty Karola Pádivého.

Omar Mirza informoval Radu o iniciatíve p. Jaroslava Pádivého, syna významného trenčianskeho skladateľa Karola Pádivého, týkajúcej sa premiestnenia busty a pamätnej tabule jeho otca. Pán J. Pádivý oslovil p. Mirzu s návrhom, aby bola táto busta premiestnená z budovy poisťovne UNIQA (Palackého 37), ktorá v minulosti slúžila ako sídlo Základnej umeleckej školy, kde Karol Pádivý pôsobil, na budovu súčasnej Základnej umeleckej školy Karola Pádivého (Nám. SNP 2). Tento zámer je už údajne predbežne konzultovaný a odsúhlasený aj zo strany riaditeľky školy. P. Pádivý zároveň vyjadril dôveru v odborné posúdenie a ponechal konkrétnu polohu umiestnenia busty a tabule na fasáde budovy na rozhodnutí mestského kurátora, resp. Rady pre umenie vo verejnom priestore mesta Trenčín. Navrhovaný termín premiestnenia je september 2025, kedy si verejnosť pripomenie 60. výročie úmrtia Karola Pádivého.

ZÁVER:

Rada sa zhodla, že premiestnenie busty a pamätnej tabule Karola Pádivého je vhodné a plne opodstatnené. Za nové umiestnenie navrhla priestor na fasáde budovy Základnej umeleckej školy Karola Pádivého zo strany parku a fontány. Tento priestor je podľa Rady vhodnejší ako pôvodne uvažovaný vstupný priestor, a zároveň je plánovaný na revitalizáciu a rekonštrukciu, čo zabezpečí jeho dôstojnú úpravu. Rada zároveň odporúča pred realizáciou premiestnenia konzultovať zámer s autorom busty, p. Igorom Mosným, ako aj s Krajským pamiatkovým úradom (KPÚ). Nevyhnutné je tiež prerokovať túto zmenu s vlastníkom budovy poisťovňou UNIQA, na ktorej je busta aktuálne umiestnená. Vlastníkom samotnej busty je mesto Trenčín.

Bod č. 5: Nové značenia sôch vo verejnom priestore mesta Trenčín.

Omar Mirza vyjadril nespokojnosť s aktuálnym spôsobom označovania umeleckých diel vo verejnom priestore mesta Trenčín. Kritizoval najmä slabú čitateľnosť informačných tabuliek, ich nevhodné umiestnenie – priamo na samotných dielach – ako aj materiálové nedostatky (aktuálne je použitý materiál corten). Na ilustráciu uviedol príklady z iných miest, kde je označovanie diel a historických objektov riešené citlivejšie a vizuálne kvalitnejšie. Spomenul aj systém označovania budov a pamiatok v meste Žilina. Nasledovala diskusia s členstvom Rady.

ZÁVER:

Členstvo Rady sa jednoznačne zhodlo na tom, že informačné označenia by nemali byť umiestňované priamo na sochách či umeleckých dielach. Takéto riešenie je z hľadiska ochrany diel nevhodné a vizuálne rušivé. Rada odporúča hľadať systémové riešenie v spolupráci s tímom Európskeho hlavného mesta kultúry Trenčín 2026, keďže aj v rámci ich programu sa plánuje inštalácia a označovanie nových diel a dočasných umeleckých intervencií. Táto téma bude ďalej komunikovaná s členkou Rady p. Laššovou. Rada ďalej navrhuje osloviť profesionálnych

dizajnérov s cieľom vytvoriť jednotný, vizuálne kvalitný a dlhodobo udržateľný systém označovania. Tento systém by mal byť variabilný a škálovateľný, teda prispôsobiteľný rôznym typom priestoru a formátu – od malých popisov diel, cez rozsiahlejšie textové panely, až po umiestnenie v rôznych typoch mestského prostredia (zeleň, dlažba, múry a pod.). Cieľom je, aby tento systém prežil rok 2026 a následne ho mohlo mesto Trenčín štandardne využívať na značenie diel vo verejnom priestore, ako aj ďalších významných pamiatok a miest.

Bod č. 6: Rôzne a záver.

V rámci tohto bodu Omar Mirza otvoril tému atribúcie a pomenovania sochárskeho diela nachádzajúceho sa vo vnútrobloku na ulici 28. októbra, v lokalite ľudovo známej ako „Za Smažienkou“. Dielo je v súčasnosti pripisované sochárovi Františkovi Gibalovi a uvádza sa pod názvom *Karpatská idyla*. Mirza však upozornil, že v monografii Františka Gibalu od Viery Budskej (1977) sa toto konkrétne dielo nenachádza. Našiel v nej však zmienku o neosadenom súsoší zo zváraného medeného plechu, vytvorenom v roku 1962, ktoré zobrazuje laň s mláďaťom a nesie rovnaký názov – *Karpatská idyla*. Člen Rady p. Topilin, ktorý sa v rámci projektu Hlava 5 venoval výskumu diel vo verejnom priestore Trenčína a realizoval rešerše v rôznych archívoch, prisľúbil, že sa tejto otázke bude venovať. Preverí dostupné informácie vo svojich poznámkach a následne mestského kurátora informuje o svojich zisteniach. Členka Rady p. Jankovičová navrhla, aby bola táto téma konzultovaná s historičkou umenia a znalkyňou slovenského sochárstva 20. storočia p. Ľubou Belohradskou.

Na záver predsedu Rady pre umenie vo verejnom priestore mesta Trenčín Omar Mirza poďakoval všetkým prítomným za účasť a zasadnutie ukončil.

Mag. phil. Omar Mirza, predseda

Zapísal: O. Mirza

V Trenčíne, dňa 24. 4. 2025